

заспао са уплаканим очима, повратила су се јутра када бих се пробудио не отварајући очију да не бих видео дана, да више никада не бих видео. Малодушност се прелила у очајање, у неми страх пред животом, у сазнање да пут иде незадржано низбрдо, у дубину без дна, и да нема спаса. Ни јекнути нисам могао, ни зајецати: то ми је притискивало срце немилосрдном снагом.

Газдарица је ступила у собу.

„Децо, устајте!“

Велика је била и дебела, у лицу подбула; бојао сам је се као нечег непријатељског, злурадог; и она је то вероватно знала, јер ни она мене није марила. Тог јутра ми се чинила још страшнија, огромна као брдо, мрачна и туђа; задрхтао сам кад ме је ошинула малим и сивим очима; и устао сам брзо.

Зима ми је било док сам се облачио; и гладан сам био; доручка нисам имао, друга тројица су га имала; из кујне је пријатно мирисала кафа. Код куће сам говорио да ми се доручак даје тамо негде у Шенпетерској улици; али то није било истина; горко и чудно ми се чинило када сам угледао на столу велике и пуне шоље из којих се слатко и топло пушило; поред сваке је било парче бела хлеба, са кором руменом, лепо испеченом, која руска међу зубима.

„Шта бих сад и куда бих?“ помислио сам. Код куће нисам могао остати и нисам марио за то; боље и у мртвачницу о поноћи. У прозор је тихо ударала киша; ако бих ишао по улицама само пола часа, покисао бих скроз, и сви би знали како и зашто. А школе ме је било страх. Учење ми није задавало, бриге, али све ми је тамо било туђе, непријатно; стајао сам пред учитељем као разбојник пред судијом.

С књигама под пазухом ступио сам на улицу. Одмах ми је ушла влага у ципеле и ја сам се стресао од зиме. Киша ми је капала у лице, књиге сам сакрио под капутић. Улице су биле жалосне, сиве; све сиво, куће, људи, мисли, сав свет; тротоар је био клизав, по улицама су се скупљале и преливале велике баре; кад би прошла кола, прскало би на обе стране и људи би се склањали; неба није било, до мокрих стреха висила је сива магла. Људи које сам сретао били су сви мрки, нељубазни, као